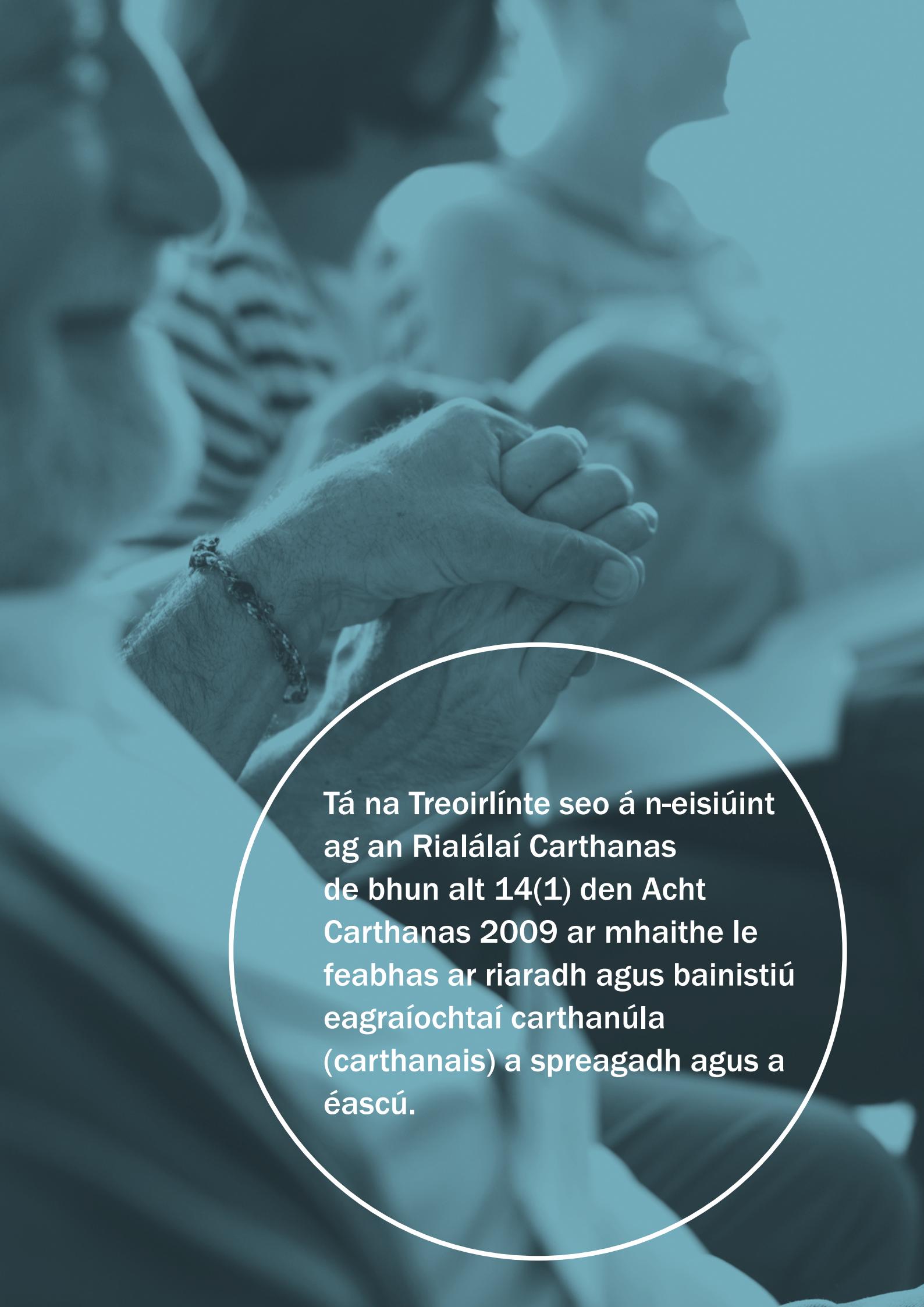

An Rialáí
Carthanas
Charities
Regulator

Coinbhleachtaí Leasa a Bhainistiú

Tá na Treoirlínte seo á n-eisiúint
ag an Rialálaí Carthanas
de bhun alt 14(1) den Acht
Carthanas 2009 ar mhaithe le
feabhas ar riadaradh agus bainistiú
eagraíochtaí carthanúla
(carthanais) a spreagadh agus a
éascú.

Clár Ábhar

1	Réamhrá	4
2	Cad is coinbhleacht leasa ann?	4
3	Cineálacha coinbhleachta leasa	4
4	Cad is 'duine bainteach' ann?	5
5	Cén fáth a bhfuil sé tábhachtach go mbainisteoidh iontaobhaithe carthanais coinbhleachtaí go cuí?	5
6	Na trí phríomhchéim atá i gceist le déileáil le coinbhleacht leasa	7
Aguisíní		11
Aguisín A - Beartas Coinbhleachta Leasa		11
Aguisín B - Clár Leasanna Teimpléadach		14
Aguisín C - Na cineálacha coinbhleachta leasa ar féidir leo teacht chun cinn laistigh de charthanais		15
01 Cás-Staidéar – ‘An Fhondúireacht don Afraic a Theagasc’		15
02 Cás-Staidéar – ‘Institiúid an Nirt’		16
03 Cás-Staidéar – ‘Réaltaí na Todhchaí’		17
04 Cás-Staidéar – ‘Cluas Thuisceanach’ (Uimhir a haon de dhá cheann)		18
05 Cás-Staidéar – ‘Cluas Thuisceanach’ (Uimhir a dó de dhá cheann)		19
06 Cás-Staidéar – ‘Marthanas’		20
07 Cás-Staidéar – ‘Cairde Clúmhacha’		21
08 Cás-Staidéar – ‘Dréim’		22
09 Cás-Staidéar – ‘Temenos’		23
10 Cás-Staidéar – ‘Leanaí na nAingeal’ agus ‘Dathanna Faiseanta’		24

SÉANADH DLÍTHIÚIL

Is é is aidhm don doiciméad seo treoir ghinearálta a thabhairt maidir le coinbhleachtaí leasa a bhainistiú. Níl sé ina ráiteas críochnúil, agus níl sé deartha chun a bheith ina ráiteas críochnúil, ar an dlí sa réimse seo. Ba cheart d'eagraíochtaí agus do dhaointe aonair a gcomhairle dlí neamhspleách féin a fháil nuair a bhíonn siad ag déanamh cinntí ar cheann ar bith de na nithe a ndéantar tagairt dóibh sa doiciméad seo.

1

Réamhrá

Tá an treoirdhoiciméad seo á eisiúint ag an Rialálaí Carthanas faoi alt 14(1)(i) den Acht Carthanas 2009 chun cabhrú le hiontaobhaithe carthanais bainistiú éifeachtach a dhéanamh ar aon coinbhleachtaí leasa a thagann chun cinn le linn dóibh carthanas a bhainistiú agus a rialú.

Tá an Rialálaí Carthanas ag súil leis go ndéanfar carthanais a rialú agus a bhainistiú ar bhealach a thugann cosaint do cháil an charthanais agus a spreagann iontaoibh agus muinín an phobail as an gcarthanas, lena n-áirítear an dualgas bunúsach atá ann gníomhú le barr leasa an charthanais. Chun faisnéis níos mionsonraithe a fháil faoi na dualgais atá ort mar iontaobhaí carthanais, féach an ‘Treoir d’lontaobhaithe Carthanais’¹ uainn, atá ar fáil ar ár suíomh Gréasáin.

Is é is aidhm don doiciméad seo tacáiocht a thabhairt d’iontaobhaithe ar charthanais bheaga agus mheánmhéide maidir le bainistiú a dhéanamh ar aon coinbhleachtaí leasa a thagann chun cinn laistigh dá gcarthanas. Ba cheart go mbeadh an treoirdhoiciméad seo úsáideach do charthanais mhóra freisin.

2

Cad is coinbhleacht leasa ann?

Is é is coinbhleacht leasa ann aon chás ina bhféadfadh leasanna pearsanta nó dílseacht pearsanta aon iontaobhaí carthanais cosc a chur ar an iontaobhaí cinneadh a dhéanamh le barr leasa an charthanais nó aon chás ina bhféadfai a mheas go gcuireann na leasanna nó an dílseacht sin cosc ar an iontaobhaí cinneadh a dhéanamh le barr leasa an charthanais. D’fhéadfadh an leas pearsanta sin bheith díreach nó indíreach agus is féidir duine atá bainteach leis an iontaobhaí carthanais a bheith i gceist leis. Féach an rannán thíos chun tuilleadh faisnéise a fháil faoi cé atá ina ‘dhuine bainteach’.

3

Cineálacha coinbhleachta leasa

Is ann do coinbhleacht leasa i gcás nach bhfuil leasanna an charthanais ag teacht:

- le leas aon duine nó aon eagraíochta ar cheap siad mar iontaobhaí carthanais tú (coinbhleacht ceapacháin), nó
- le do leas pearsanta nó gnó féin i ndáil leis an ní lena mbaineann (coinbhleacht pearsanta).

1 Ar fáil ó: www.charitiesregulator.ie

4

Cé atá ina ‘dhuine bainteach’?

Leagtar an chiall atá le ‘baint phearsanta’ amach in alt 2(2) den Acht Carthanais 2009². Áirítear iad seo a leanas leis na daoine a d’fhéadfá aicmiú mar ‘dhuine bainteach’ i ndáil le hiontaobhaí carthanais:

- tuismitheoir, deartháir, deirfiúr, céile, seantuismitheoir nó garleanbh an duine aonair, nó leanbh le céile an duine aonair;
- aon duine a bhfuil an duine aonair i gcomhpháirtíocht leis/léi;
- aon duine a bhfuil an duine aonair fostaithe aige/aici faoi chonradh seirbhíse;
- comhlacht corporaithe, i gcás go bhfuil rialú ag an duine aonair air nó i gcás go bhfuil rialú ag an duine aonair agus ag aon duine de na daoine bainteacha thuasluaithe rialú air.

5

Cén fáth a bhfuil sé tábhachtach go mbainisteoidh iontaobhaithe carthanais coinbhleachtaí go cuí?

Is féidir le coinbhleachtaí leasa teacht chun cinn ó am go chéile laistigh de charthanais. I ndáiríre, mar thoradh ar a struchtúir chistiúcháin, ar a gcineál deonach agus ar a gcleachtais earcaíochta iontaobhaithe, bionn carthanais níos so-ghabhálaí i leith coinbhleachtaí leasa ná eintitis eile.

Is leis an mainneachtain coinbhleachtaí leasa a bhainistiú go cuí a bhaineann an fhadhb, seachas na coinbhleachtaí leasa iad féin.

Is féidir leis an mainneachtain coinbhleachtaí leasa a bhainistiú go héifeachtach tionchar diúltach a imirt ar an gcarthanais maidir lena rialachas agus maidir leis an mbaol gaolmhar don cháil atá air, i gcás go gcuireann an choinbhleacht isteach ar an gcumas iarbhír atá ag iontaobhaí carthanais, nó ar an gcumas a bhraitear a bheith ag iontaobhaí carthanais, gníomhú le barr leasa an charthanais.

2 Ar fáil ó Ríomhleabhar Reachtanna na hÉireann (eISB) -
<http://www.irishstatutebook.ie/eli/2009/act/6/section/2/enacted/en/index.html>

Ceann de na príomhbhealaí inar féidir coinbhleacht leasa a shainaithint is ea an cheist seo a leanas a chur:

An gcreidfeadh duine réasúnach, atá ar an eolas faoi leas pearsanta an iontaobhaí carthanais, go mbeadh tionchar ag an leas pearsanta sin ar an iontaobhaí carthanais le linn dó/di cinneadh a dhéanamh thar ceann an charthanais?

Mar iontaobhaí carthanais, ba cheart duit bheith in ann a léiriú don Rialálaí Carthanas go ndéanann tú bainistiú éifeachtach ar aon choinbhleachtaí leasa a thagann chun cinn.

Tá sé tábhachtach a chuimhneamh gur ar an mbord iontaobhaithe carthanais atá an fhreagracht chomhchoiteann as maoirseacht a dhéanamh ar an gcarthanas. Mar sin, más rud é gurb eol duit go bhfuil coinbhleacht leasa ag iontaobhaí carthanais eile, agus nár dearbhaíodh an choinbhleacht, beidh sé de dhualgas ort labhairt amach faoi sin.

6

Na trí phríomhchéim atá i gceist le déileáil le coinbhleacht leasa

Tá trí phríomhchéim i gceist le déileáil le coinbhleacht leasa:

1 - SAINAITHIN

- > Beartas coinbhleachta leasa a ghlacadh
- > Bheith ar an eolas faoin dóigh a ndéileáltear le coinbhleachtaí leasa i do dhoiciméad rialaithe
- > Clár leasanna a chruthú agus a chothabháil
- > ‘Coinbhleachtaí leasa’ a chur ar áireamh mar mhír ar an gclár oibre i dtús gach cruinnithe de chuid na n-iontaobhaithe carthanais
- > Aon choinbhleacht leasa fhéideartha a dhearbhú a luaithe a thagann tú ar an eolas fúithi

2 - BAINISTIGH

- > Nósanna imeachta soiléire a chur i bhfeidhm ina luaitear na nithe ba cheart a dhéanamh nuair a shainaithnítear coinbhleacht leasa
- > An beartas coinbhleachta leasa a chur i bhfeidhm i ngach cás ina bhfuil coinbhleacht iarbhír nó coinbhleacht fhéideartha
- > A chinneadh cé acu ba cheart nó nár cheart ról a thabhairt d'aon duine a bhfuil coinbhleacht leasa aige/aici in aon díospóireacht nó in aon chinntí faoin gcás
- > A chinntíú go ndéantar cinntí le barr leasa an charthanais
- > Fiafraigh díot: An gcreidfeadh duine réasúnach, atá ar an eolas faoi leas pearsanta an iontaobhaí carthanais, go mbeadh tionchar ag an leas pearsanta sin ar an iontaobhaí carthanais le linn dó/di cinneadh a dhéanamh thar ceann an charthanais?
- > A chinntíú gur féidir le do charthanais leanúint lena ghnó a sheoladh agus le córam a dhéanamh, fiú amháin i gcás gur gá do roinnt iontaobhaithe carthanais iad féin a tharraingt amach de bharr coinbhleachta

3 - TAIFEAD

- > Taifead a dhéanamh ar aon choinbhleachtaí leasa agus ar an dóigh ar bhainistigh tú agus na hiontaobhaithe carthanais eile iad

1 - SAINAITHIN

Gné lárnoch dá chinntíú nach ngníomhaíonn na hiontaobhaithe carthanais ach amháin le barr leasa an charthanais is ea coinbhleachtaí a shainaithint go luath. Mar iontaobhaí carthanais, ba cheart duit a chinntíú:

- > go bhfuil beartas coinbhleachta leasa* i bhfeidhm ag an gcarthanas ionas go dtuigfidh na hiontaobhaithe carthanais uile (agus iontaobhaithe carthanais féideartha) na nithe a d'fhéadfadh a bheith ina gcoinbhleacht leasa;
- > go bhfuil tú ar an eolas faoin dóigh a ndéileáltear le coinbhleachtaí leasa i ndoiciméad rialaithe an charthanais;
- > go mbunóidh an carthanas clár leasanna** do gach iontaobhaí carthanais agus go ndéanfaidh sé cinnte de go gcoinneofar an clár cothrom le dáta;
- > go mbíonn coinbhleachtaí leasa ina mír ar an gclár oibre*** i dtús gach cruinnithe de chuid na n-iontaobhaithe carthanais;
- > go ndearbhaíonn tú aon choinbhleacht leasa fhéideartha a luaithe a thagann tú ar an eolas fúithi.

*Beartas coinbhleachta leasa

Ba cheart d'iontaobhaithe carthanais a chinntíú gur féidir leis an mbeartas coinbhleachta leasa a ghlacfaidh siad freastal ar riachtanais shonracha a gcarthanais. Mar shampla, ba cheart feidhm a bheith ag an mbeartas maidir le hiontaobhaithe carthanais ar a laghad, ach d'fhéadfaí baill foirne shinsearacha thábhachtacha a thabhairt faoina raon feidhme freisin, ag brath ar struchtúr an charthanais agus ar ról agus freaghrachaí na mball foirne sin.

Tabhair faoi deara: Tá Beartas Coinbhleachta Leasa teimpléadach le fáil in Aguisín A.

**Clár leasanna

Molann an Rialálaí Carthanas go mbunódh gach carthanas clár leasanna chun taifead a dhéanamh ar na leasanna ábhartha uile atá ag na hiontaobhaithe carthanais (leasanna iarbhír, leasanna féideartha agus leasanna a bhraitear a bheith ann) agus ar na bearta a rinneadh, dá mba ann dóibh, chun iad a bhainistiú.

Ba cheart ceanglas a bheith ar gach iontaobhaí carthanais nuá sonráí a sholáthar don chlár leasanna agus ba cheart do gach iontaobhaí carthanais agus do gach ball foirne sinsearach eile, más infheidhme, an clár a nuashonrú gach bliain. Cé gur faoi na hiontaobhaithe carthanais aonair atá sé a chinneadh cad is leas ábhartha ann, molann an Rialálaí Carthanas go nglacfadhbh iontaobhaithe carthanais cur chuige stuama i leith an chinnidh sin. I gcás go dtagann leas ábhartha nó bunúsach chun cinn le linn na bliana, ba cheart don iontaobhaí carthanais lena mbaineann an fhaisnéis sin a sholáthar lena cur ar áireamh sa chlár leasanna lasmuigh den nuashonrú sceidealta bliantúil.

Trí chlár leasanna a chomhlánú, ba cheart go gcabhrófaí leat agus le do charthanas coinbhleachtaí a bhrath sula dtagann siad chun cinn, rud a thabharfaidh deis do na hiontaobhaithe carthanais breithníú a dhéanamh ar an mbealach is fearr chun iad a bhainistiú. Ba cheart forbhreathnú a thabhairt sa bheartas coinbhleachta leasa ar an dóigh a n-oibrítear an clár leasanna.

Tabhair faoi deara: Tá ‘Clár Leasanna’ teimpléadach le fáil in Aguisín B. Níor cheart an teimpléad a úsáid ach amháin mar threoir, áfach, agus ba cheart do na hiontaobhaithe carthanais clár a ghlacadh atá oiriúnach d'imthosca a gcarthanais.

***Mír ar an gclár oibre

Trí chruinnithe rialta de chuid an bhoird iontaobhaithe carthanais a thionól, ba cheart go gcabhrófaí leis na hiontaobhaithe carthanais a chinntí go ndéantar an carthanas a bhainistiú agus a rialú go héifeachtach.

I gcás go dtagann coinbhleacht chun cinn roimh aon chruinniú de chuid an bhoird iontaobhaithe carthanais nó lena linn, ba cheart don duine aonair lena mbaineann an choinbhleacht fhéideartha an méid sin a dhearbhú láithreach do Chathaoirleach agus Rúnaí an Bhoird roimh an gcruiinniú, más féidir, nó don bhord iomlán iontaobhaithe carthanais le linn an chruinnithe.

2 - BAINISTIGH

Ós rud é go dtiocfaidh coinbhleachtaí leasa chun cinn, beidh sé riachtanach iad a bhainistiú go cuí. Mar iontaobhai carthanais, ba cheart duit na nithe seo a leanas a dhéanamh:

- a chinntíú go bhfuil nósanna imeachta soiléire i bhfeidhm ag an gcarthanas, ar nósanna imeachta iad ina luaitear na nithe ba cheart a dhéanamh nuair a shainaithnítear coinbhleacht leasa. Mar shampla, d'fhéadfadh an t-iontaobhai carthanais a bhfuil an choinbhleacht aige/aici é/í féin a tharraingt amach as an gcruiinniú nó as cuid den chruinniú fad atáthar ag déileáil leis an ní ar leith as ar tháinig an choinbhleacht;
- a chinntíú, i gcás go bhfuil beartas coinbhleachta leasa ag an gcarthanas, go gcuirtear an beartas sin i bhfeidhm i ngach cás ina bhfuil coinbhleacht iarbhir nó coinbhleacht fhéideartha. Ba cheart idirdhealú a dhéanamh sa bheartas freisin idir an dá chineál dhifriúla coinbhleachta atá ann, is iad sin: 'coinbhleachtaí ceapacháin' agus 'coinbhleachtaí pearsanta';
- a chinneadh cé acu ba cheart nó nár cheart ról a thabhairt don duine/do na daoine a bhfuil coinbhleacht leasa acu in aon díospóireacht nó in aon chinntí faoin gcás – má chinntear gur cheart ról a thabhairt dóibh, bí réidh le húdar a thabhairt leis an ginneadh sin;
- i gcás go bhfuil coinbhleacht ann, déan cinnte de go ndéantar cinntí le barr leasa an charthanais. Agus an méid sin á dhéanamh, ba cheart breithniú a dhéanamh ar an dóigh a bhféachfadh duine réasúnach ar na himthosca as ar tháinig an choinbhleacht; agus
- a chinntíú gur féidir le do charthanais leanúint lena ghnó a sheoladh agus le córam a dhéanamh, fiú amháin i gcás gur gá do roinnt iontaobhaithe carthanais iad féin a tharraingt amach de bharr coinbhleachta.

3 - TAIFEAD

Ba cheart d'iontaobhaithe carthanais taifead a choinneáil ina leagtar amach go soiléir aon choinbhleachtaí leasa a tháinig chun cinn agus an dóigh ar bhainistigh na hiontaobhaithe iad. Is é an fhormáid is simplí den taifead sin ná miontuairiscí an chruinnithe ar roimhe nó lena linn a dearbhaíodh an choinbhleacht. Mar iontaobhaí carthanais, ba cheart duit a chinntíú go bhfuil na nithe seo a leanas sa taifead scríofa ar gach cás coinbhleachta agus ar an dóigh ar dhéileáil an carthanas leis an gcás:

- › céin cineál coinbhleachta leasa a bhí i gceist;
- › céin t-iontaobhaí nó cé na hiontaobhaithe a bhí i gceist leis an gcoinbhleacht;
- › nuair is infheidhme, an fhíric gur dearbhaíodh aon choinbhleachtaí leasa roimh ré;
- › forbhreathnú ar an díospóireacht;
- › nuair is infheidhme, an fhíric gur tharraing an duine a raibh an choinbhleacht aige/aici é/í féin amach as an díospóireacht;
- › cé acu a thionól nár thionól tú agus na hiontaobhaithe carthanais eile vóta ar an ní;
- › an cinneadh ar tháinig tú agus na hiontaobhaithe carthanais eile air; agus
- › an dóigh a ndearna tú agus na hiontaobhaithe carthanais eile an cinneadh le barr leasa an charthanais.

Aguisín A

Beartas Coinbhleachta Leasa

[Iontráil ainm an charthanais]

Beartas coinbhleachta leasa

1. Cuspóir

Is é cuspóir an bheartais seo cabhrú le hiontaobhaithe carthanais [iontráil ainm an charthanais] aon choinbhleachtaí leasa a shainaithint, a thaifeadadh agus a bhainistiú go héifeachtach chun ionracas [iontráil ainm an charthanais] a choisint agus chun a chinntíú go ngníomhóidh na hiontaobhaithe carthanais le barr leasa a gcarthanais.

2. Cuspóir

Is é aidhm [bord, coiste bainistíochta nó struchtúr rialachais eile, de réir mar is iomchuí] (dá ngairtear an ‘bord iontaobhaithe carthanais’ sa bheartas seo) [iontráil ainm an charthanais] a chinntíú go mbeidh na hiontaobhaithe carthanais ar an eolas faoi na hoibleagáidí atá orthu aon choinbhleachtaí leasa atá acu a nochtadh agus an beartas seo a chomhlíonadh chun a chinntíú go ndéanfaidh siad bainistiú éifeachtach ar na coinbhleachtaí leasa sin mar ionadaithe do [iontráil ainm an charthanais].

3. Raon feidhme

Tá feidhm ag an mbeartas seo maidir le hiontaobhaithe [iontráil ainm an charthanais].

[D’fhéadfadh go mbeadh sé cuí daoine eile a oibríonn laistigh den charthanas nó thar a cheann – mar shampla, baill foirne shinsearacha – a thabhairt faoi raon feidhme an bheartais freisin. Má chinneann tú daoine eile seachas an bord iontaobhaithe carthanais a thabhairt faoina raon feidhme, beidh ort an beartas seo a leasú chun an méid sin a chur san áireamh.]

4. Sainmhíniú ar choinbhleacht leasa

Is é is coinbhleacht leasa ann aon chás ina bhféadfadh leasanna pearsanta nó dílseacht phearsanta aon iontaobhaí carthanais cosc a chur ar an iontaobhaí cinneadh a dhéanamh le barr leasa an charthanais nó aon chás ina bhféadfai a mheas go gcuireann na leasanna nó an dílseacht sin cosc ar an iontaobhaí cinneadh a dhéanamh le barr leasa an charthanais. D’fhéadfadh an leas pearsanta sin bheith díreach nó indíreach agus is féidir duine atá bainteach leis an iontaobhaí carthanais a bheith i gceist leis.

Is é a ghabhann leis na cásanna sin an baol go ndéanfaidh duine cinneadh atá bunaithe ar na cineálacha tionchair sin, seachas le barr leasa an charthanais, agus ní mór iad a bhainistiú dá réir sin.

5. Beartas

Cuireadh an beartas seo le chéile mar go dtagann coinbhleachtaí leasa chun cinn go minic agus nach gá go gcruthóidh siad fadhb don charthanais má bhainistítear ar bhealach éifeachtach oscailte iad. Tá sé mar bheartas ag [**iontráil ainm an charthanais**], agus tá sé mar fhreagracht ar na hiontaobhaithe carthanais, go seachnófaí coinbhleachtaí leasa atá de chineál eitice, dlí, airgeadais nó eile agus nach mbeadh aon choinbhleachtaí den sórt sin (i gcás go dtagann siad chun cinn) ag teacht salach ar na hoibleagáidí atá ar na hiontaobhaithe i leith [**iontráil ainm an charthanais**].

Bainisteoidh [**iontráil ainm an charthanais**] coinbhleachtaí leasa trí cheangal a chur ar na hiontaobhaithe carthanais na nithe seo a leanas a dhéanamh:

- coinbhleachtaí leasa a sheachaint nuair is féidir
- aon choinbhleachtaí leasa a shainaithint agus a thaifeadadh
- aon choinbhleachtaí leasa a bhainistiú go cúramach, agus
- cloí leis an mbeartas seo agus freagairt d'aon sáruithe air.

5.1 Freagracht an bhoird iontaobhaithe carthanais

Tá an bord freagrach as na nithe seo a leanas:

- córas a bhunú le haghaidh coinbhleachtaí leasa a shainaithint, a noctadh agus a bhainistiú ar fud an charthanais;
- faireachán a dhéanamh ar chomhlíonadh an bheartais seo; agus
- an beartas seo a athbhreithniú ar bhonn bliantúil chun a chinntíú go mbíonn ag éirí leis an mbeartas.
- Ba cheart do na hiontaobhaithe carthanais a chinntíú go bhfuil siad ar an eolas faoi na hoibleagáidí dlíthiúla atá orthu maidir lena gcarthanais a bhainistiú agus a rialú. Chun tuilleadh faisnéise a fháil faoi na hoibleagáidí sin, féach an ‘Treoir d’lontaobhaithe Carthanais’, atá ar fáil ar shuíomh Gréasáin an Rialálaí Carthanais³.

5.2 Coinbhleachtaí leasa a shainaithint agus a noctadh

A luithe a shainaithnítear coinbhleacht leasa iarbhir, coinbhleacht leasa fhéideartha nó coinbhleacht leasa a bhraitear a bheith ann, ní mór an choinbhleacht sin a iontráil i gclár leasanna [**iontráil ainm an charthanais**] agus ní mór an bord iontaobhaithe carthanais a chur ar an eolas fúithi. Ní mór do [**iontráil duine/ról**] an clár leasanna a chothabháil agus ní mór don duine sin taifead a dhéanamh ar an bhfaisnéis ar fad a bhaineann le coinbhleacht leasa (lena n-áirítear cineál agus méid na coinbhleachta leasa agus aon bhearta a rinneadh chun aghaidh a thabhairt uirthi).

Rúndacht an noctha leasanna

[Chun tacú le hiontaobhaithe carthanais a gcoinbhleachtaí leasa a noctadh, ba cheart a leagan amach céin leibhéal rúndachta a bhaineann le haon noctadh a dhéanfar.]

Tabhair sonrái faoi na daoine a mbeidh rochtain acu ar an bhfaisnéis a noctadh. D’fhéadfaí an rochtain sin a shrianadh don bhoird iontaobhaithe carthanais agus do rúnai an bhoird. D’fhéadfadh gur ghá sásra malartach noctha a chur i bhfeidhm freisin i gcás go bhfuil srianta breise ar an noctadh ag teastáil.]

³ www.charitiesregulator.ie

6. An gníomh a theastaíonn le haghaidh coinbhleachtaí leasa a bhainistiú

6.1 Coinbhleachtaí leasa na gcomhaltaí den bhord iontaobhaithe carthanais

A luithe a nochtar an choinbhleacht leasa go cuí, ní mór don bhord iontaobhaithe carthanais (seachas an tionsaobhaí carthanais a rinne an nochtadh agus aon duine eile lena mbaineann an choinbhleacht) a chinneadh cé acu ba cheart nó nár cheart d'ionsaobhaí carthanais a bhfuil coinbhleacht aige/aici na nithe seo a leanas a dhéanamh:

- > vóta a chaitheamh ar an ní (**is buncheanglas é seo**),
- > áirt a ghlacadh in aon díospóireacht, nó
- > bheith i láthair sa seomra le linn na díospóireachta agus na vótala.

In imthosca eisceachtúla, amhail i gcás gur coinbhleacht an-suntasach í an choinbhleacht leasa atá i gceist ná gur dóigh go gcuirfeadh an choinbhleacht leasa cosc ar ionsaobhaí carthanais páirt rialta a ghlacadh i ndíospóireachtaí, d'fhéadfadh gurbh fhiú don bhord iontaobhaithe carthanais breithniú a dhéanamh ar cé acu is ceart nó nach ceart don duine a bhfuil an choinbhleacht ábhartha aige/aici éirí as an mbord iontaobhaithe carthanais.

6.2 Na nithe ba cheart a chur san áireamh agus cinneadh á dhéanamh ar an gcineál gnímh a dhéanfar

Agus cinneadh á dhéanamh aige ar an gcur chuige a ghlacfar, déanfaidh an bord iontaobhaithe carthanais breithniú ar na nithe seo a leanas:

- > é acu is gá an choinbhleacht a sheachaint ná í a thaifeadadh amháin
- > cé acu is dóigh ná nach dóigh go gcuirfidh an choinbhleacht as don chumas atá ag an duine a rinne an nochtadh páirt neamhchlaon a ghlacadh sa chinnteoireacht
- > bealaí eile inar féidir an choinbhleacht a sheachaint
- > cuspóirí agus acmhainní an charthanais, agus
- > an fhéidearthacht go gcuirfí an chuma ar an scéal go bhfuil iompar míchuí ann, rud a d'fhéadfadh cur as don mhuinín as an gcarthanas agus don cháil atá air.

Sula bhféadfar aon ghníomh a dhéanamh, beidh sé riachtanach ceadú a fháil ó thromlach an bhoird iontaobhaithe carthanais ar a laghad (seachas aon ionsaobhaí carthanais a bhfuil coinbhleacht aige/aici) atá i láthair agus ag vótáil (más infheidhme) ag an gcuirinniú. Déanfar na sonraí uile faoin gcoinbhleacht leasa, lena n-áirítear an gníomh a dhéanfar ina leith, a thaifeadadh i miontuairiscí an chruinnithe.

7. Comhlíonadh an bheartais seo

Má tá cúis ag an mbord iontaobhaithe carthanais lena chreidiúint gur mhainnigh duine atá faoi réir an bheartais seo an beartas a chomhlíonadh, déanfaidh sé imscrúdú ar na himthosca lena mbaineann.

Má chinntear gur mhainnigh an duine coinbhleacht leasa a nochtadh, féadfaidh an bord iontaobhaithe carthanais gníomh a dhéanamh in aghaidh an duine sin. I measc nithe eile, féadfar iarráidh ar an duine éirí as an gcarthanas.

[iontráil aon smachtbhannaí ábhartha eile atá comhréireach le tromchúis an tsáraithe]

Má tá duine in amhras gur mhainnigh ionsaobhaí carthanais coinbhleacht leasa a nochtadh, ní mór dó/di [iontráil gníomh ábhartha, amhail: an t-amhras sin a phlé leis an duine atá i gceist ná fógra a thabhairt don bhord iontaobhaithe carthanais ná don duine atá freagrach as an gclár leasanna a chothabháil].

Teagmháil

I gcás aon cheisteanna faoin mbeartas seo, déan teagmháil leis an mbord iontaobhaithe carthanais ná le [iontráil duine/ról] ag [iontráil sonrai teagmhála].

Aguisín B

Clár Leasanna Teimpléadach

[Iontráil ainm an charthanais]

Clár Leasanna

Ainm an iontaobhai carthanais	Dáta ceapacháin	Cur síos ar an leas	Ar tugadh fógra don bhord iontaobhaithe carthanais faoin leas?	Dáta nochta

Sínithe:

Dáta: [/ /]

[iontráil ainm an iontaobhai carthanais]

Aguisín C

Is le carthanais bhréige agus cásanna bréige a bhaineann na cás-staidéir seo a leanas. Úsáidtear iad chun críocha léiritheacha amháin.

01 Cás-Staidéar ‘An Fhondúireacht don Afraic a Theagasc’

Cás Coinbhleachta

Carthanais a sholáthraíonn acmhainní oideachais i réigiún san Afraic is ea an *Fhondúireacht don Afraic a Theagasc*. Teastaíonn ón gcarthanais sainchomhairle i réimse inar saineolaí í Aoife, iontaobhaí de chuid an charthanais, agus ina reáchtálann sí gnólacht rathúil. Dhearbaigh Aoife a gnólacht ar an gclár leasanna.

Ag cruinniú de chuid an bhoird iontaobhaithe carthanais, ar lena linn a ghlac Aoife páirt sa díospóireacht agus sa chinnteoireacht ar fad, chinn an Bord gnólacht Aoife a fhostú chun an tsainchomhairle a thabhairt, agus é ar eolas gur úinéir an ghnólachta í.

Tá gnólacht Aoife ar cheann amháin de roinnt gnólachtaí ar speisialtóirí sa réimse iad. Tugann sí an tsainchomhairle ag an ngnáthráta.

Ár Measúnú

SAINAITHIN:

Is coinbhleacht phearsanta í seo. Bhí an ceart ag Aoife an bhaint atá aici leis an ngnólacht a dhearbhú lena cuimsiú sa chlár leasanna. Ba cheart di an bhaint sin a tharraingt anuas an athuair, áfach, nuair a tháinig an tsaincheist chun cinn ag an gcuinniú de chuid na n-iontaobhaithe carthanais.

Murar tharraing Aoife an leas anuas, ba cheart don Rúnaí a mbeadh teacht aige/aici ar an gclár leasanna an tsaincheist a tharraingt anuas. Ina éagmasi sin, ba cheart d'aon duine a bhí ar an eolas faoin leas an tsaincheist a tharraingt anuas le hiontaobhaí carthanais. Mar mhalaire air sin, ba cheart don duine an tsaincheist a tharraingt anuas le rúnaí an bhoird iontaobhaithe carthanais, ar cheart dó an leas a dhearbhú do na hiontaobhaithe carthanais ansin.

BAINISTIGH:

Ba cheart d'Aoife í féin a tharraingt amach as an gcuid den chruinniú ar lena linn a rinneadh plé ar an bhFondúireacht don Afraic a Theagasc a fhostú.

Níor cheart d'Aoife aon bhaint a bheith aici le haon ghné den phróiseas roghnúcháin, laistigh de chruinniú nó lasmuigh de.

Murar tharraing Aoife í féin amach as an gcuid ábhartha den chruinniú, ba cheart do na hiontaobhaithe carthanais eile iarraidh uirthi déanamh amhlaidh.

Ba cheart don bhord iontaobhaithe carthanais ar an bhFondúireacht don Afraic a Theagasc luachan a iarraidh ó thrí ghnólacht dhifriúla ar a laghad, chun a chinntí go mbeadh an luach is fearr ar airgead á fháil aige don charthanais agus, ar an mbealach sin, go mbeadh úsáid cheart á baint aige as sócmhainní carthanúla.

Dá ndéanfaí amhlaidh, chabhrófaí leis an mbord iontaobhaithe carthanais breithniú a dhéanamh ar cé acu a chreidfeadh nó nach gcreidfeadh duine réasúnach, atá ar an eolas faoi leas Aoife, go mbeadh tionchar ag an leas sin ar an mbord.

TAIFEAD:

Ba cheart an dóigh ar bhainistigh na hiontaobhaithe carthanais an choinbhleacht leasa a thaifeadadh i miontuairiscí an chruinnithe.

02 Cás-Staidéar

'Institiúid an Nirt'

Cás Coinbhleachta

Carthanas a bhfuil mar chuspóir aige feabhas a chur ar shaol daoine aonair faoi mhíchumas is ea *Institiúid an Nirt*. Tá sé ag smaoineamh ar phíosa talún ar leith a cheannach ar ar féidir leis giomnáisiam speisialaithe a fhorbairt d'úsáideoirí cathaoir rothaí. Is iontaobhaí de chuid *Institiúid an Nirt* é Caoimhín agus is leis-sean siopa caife agus carrchlós atá tadhlaic leis an talamh atá i gceist.

Ní bhainfidh Caoimhín aon tairbhe dhíreach as díol na talún atá tadhlaic leis. Mar sin féin, d'fhéadfadh go mbainfeadh sé tairbhe as an úsáid a bhainfeadh an carthanas as an talamh sin.

Níor dhearbaigh Caoimhín a leas agus ghlac sé páirt i gcruiinniú de chuid an bhoird ar lena linn a chinn an bord iontaobhaithe carthanais an talamh atá i gceist a cheannach.

Ár Measúnú

SAINAITHIN:

Is coinbhleacht phearsanta í seo. Ba cheart do Chaoimhín a leas a dhearbhú do na hiontaobhaithe carthanais eile (laistigh de chruinniú nó lasmuigh de) a luaithe a sainaithníodh an talamh atá i gceist mar shuíomh féideartha lena cheannach.

Murar tharraing Caoimhín an tsaincheist anuas, ba cheart d'aon duine a bhí ar an eolas faoin leas an tsaincheist a tharraingt anuas le hiontaobhaí carthanais. Mar mhalaire air sin, ba cheart don duine an tsaincheist a tharraingt anuas le rúnaí an bhoird iontaobhaithe carthanais, ar cheart dó an leas a dhearbhú do na hiontaobhaithe carthanais uile ansin.

BAINISTIGH:

Ba cheart do Chaoimhín é féin a tharraingt amach as an gcuid den chruinniú ar lena linn a rinneadh plé ar an talamh a cheannach.

Níor cheart do Chaoimhín aon bhaint a bheith aige le haon ghné den cheannach talún toisc go mbaineann sé le talamh atá tadhlaic lena thalamh féin.

Murar tharraing Caoimhín é féin amach as an gcuid ábhartha den chruinniú, ba cheart do na hiontaobhaithe carthanais eile iarraidh air déanamh amhlaidh.

Ba cheart don bhord iontaobhaithe carthanais ar Institiúid an Nirt measúnú iomlán a dhéanamh ar a riachtanais, a inmharthana atá roinnt suíomhanna difriúla a chur i gcomparáid lena chéile agus anailís costais is tairbhe a dhéanamh chun a chinntí go mbeadh an luach is fearr ar airgead á fháil aige don charthanais agus, ar an mbealach sin, go mbeadh úsáid cheart á baint aige as sócmhainní carthanúla.

Dá ndéanfaí amhlaidh, chabhrófaí leis an mbord iontaobhaithe carthanais breithníu a dhéanamh ar cé acu a chreidfeadh nó nach gcreidfeadh duine réasúnach, atá ar an eolas faoi leas Chaoimhín, go mbeadh tionchar ag an leas sin ar an mbord.

RECORD:

Ba cheart an dóigh ar bhainistigh na hiontaobhaithe carthanais an choinbhleacht leasa a thaifeadadh i miontuairiscí an chruinnithe.

03 Cás-Staidéar**Réaltaí na Todhchaí'****Conflict Scenario**

Tá Mirabelle ina Príomhfheidhmeannach ar Réaltaí na Todhchaí, ar grúpa téatair é do dhaoine óga a bhfuil fadhbanna acu. Rinneadh an-damáiste do dhíon áitreabh an charthanais de bharr stoirm shneachta.

Reáchtálann Biodun, fear céile Mirabelle, cuideachta díonadóireachta rathúil. Níl aon bhaint ag Mirabelle í féin leis an gcuideachta.

Fuair an carthanas trí luachan ó chuideachtaí díonadóireachta, lena n-áirítear ceann amháin ó chuideachta Biodun. Tá praghas na luachana cosúil lena chéile agus roghnaigh na hiontaobhaithe carthanais an luachan is íse, rud a fuarthas ó chuideachta Biodun.

Síníodh conradh agus cuireadh an obair i gcrích ansin de réir caighdeán sásúil.

Ár Measúnú**SAINAITHIN:**

Is coinbhleacht phearsanta í seo. Cé nach bhfuil sí ina hiontaobhaí carthanais, sealbhaíonn Mirabelle post bainistíocha sa charthanas agus, dá bhrí sin, ba cheart di an leas a dhearbhú a luaithe a tháinig sí ar an eolas faoi.

Murar tharraing Mirabelle an tsaincheist anuas, ba cheart d'aon duine a bhí ar an eolas faoin leas an tsaincheist a tharraingt anuas le hiontaobhaí carthanais. Mar mhalaírt air sin, ba cheart don duine an tsaincheist a tharraingt anuas le rúnaí an bhoird iontaobhaithe carthanais, ar cheart dó an leas a dhearbhú do na hiontaobhaithe carthanais uile ansin.

BAINISTIGH:

Níor cheart do Mirabelle aon bhaint a bheith aici leis an bpróiseas cinnteoireachta maidir le cén chuideachta ba cheart a chonrú chun an díon a dheisiú.

Ghníomhaigh iontaobhaithe carthanais Réaltaí na Todhchaí i gceart agus le barr leasa an charthanais trí 3 luachan a fháil agus tríd an luach is fearr ar airgead a fháil don charthanas.

TAIFEAD:

Ba cheart an leas, an dóigh ar bainistíodh é agus an gníomh a rinneadh ina leith a thaifeadadh i miontuairiscí an chruinnithe.

04 Cás-Staidéar**'Cluas Thuisceanach'
(Uimhir a haon de dhá cheann)****Cás Coinbhleachta**

Tá Camilla ina hiontaobháí carthanais ar *Chluas Thuisceanach*, ar carthanas é a sholáthraíonn seirbhísí comhairleoireachta do dhaoine aonair a ndeachaigh an feinmharú i bhfeidhm orthu. Tairgeann Camilla dhá sheomra ina teach féin le haghaidh na seirbhísí comhairleoireachta a sholáthar.

Ag cruinníú de chuid an bhoird iontaobhaithe carthanais, rud ar fhreastail Camilla air, chomhaontaigh na hiontaobhaithe carthanais na seomraí sin a ghlacadh ar cíos ó Camilla.

Ár Measúnú**SAINAITHIN:**

Is coinbhleacht phearsanta í seo. Ba cheart do Camilla a chinntíú go raibh na hiontaobhaithe carthanais uile ar an eolas go bhfuil na seomraí suite ina teach.

BAINISTIGH:

Ba cheart do Camilla í féin a tharraingt amach as an gcuid den chruinniú ar lena linn a rinneadh plé ar an tairiscint uaithi dhá sheomra ina teach a sholáthar le haghaidh an chomhairleoireacht a dhéanamh.

Ós rud é nár tharraing Camilla í féin amach as an gcuid ábhartha den chruinniú, ba cheart do na hiontaobhaithe carthanais eile iarraidh uirthi déanamh amhlaidh.

Ba cheart d'iontaobhaithe carthanais *Chluas Thuisceanach* a chinntíú go gcuirfí conradh le chéile maidir leis an dá sheomra a ghlacadh ar cíos. Ba cheart an cíos comhaontaithe a bheith cothrom leis an luach margaidh agus ba cheart aon mhuirir fóntais a ghearrtar (mar shampla, leictreachas) a chainníochtú.

Ba cheart na seomraí a bheith oiriúnach don fheidhm. Ba cheart iad a bheith ar an rogha is fearr don charthanais agus seasamh don úsáid is fearr as sócmhainní carthanúla.

Dá ndéanfaí amhlaidh, chabhrófaí leis an mbord iontaobhaithe carthanais breithniú a dhéanamh ar cé acu a chreidfeadh nó nach gcreidfeadh duine réasúnach, atá ar an eolas faoi leas Camilla, go mbeadh tionchar ag an leas sin ar an mbord.

Ba cheart do Camilla í féin a tharraingt amach as an gcuid ábhartha d'aon chruinnithe amach anseo ina ndéanfar athbhreithniú nó plé ar láthair sheirbhísí comhairleoireachta *Chluas Thuisceanach*.

Mura dtarraingíonn Camilla í féin amach as an gcuid ábhartha d'aon chruinniú amach anseo, ba cheart do na hiontaobhaithe carthanais eile iarraidh uirthi déanamh amhlaidh.

TAIFEAD:

Ba cheart an leas a dhearbhú sa chlár leasanna.

Ba cheart an dóigh ar bhainistigh na hiontaobhaithe carthanais an choinbhleacht leasa a thaifeadadh i miontuairisci an chruinnithe agus i miontuairisci aon chruinnithe amach anseo ina ndéanfar athbhreithniú nó plé ar láthair sheirbhísí comhairleoireachta *Chluas Thuisceanach*.

05 Cás-Staidéar ‘Cluas Thuisceanach’ (Uimhir a dó de dhá cheann)

Cás Coinbhleachta

Chinn *Cluas Thuisceanach* gur cheart don charthanais na seirbhísí de chuid comhairleoirí breise a lorg.

Ní hé amháin go bhfuil Camilla ina hiontaobhaí carthanais de chuid Chluas Thuisceanach, ach soláthraíonn sí agus Coileán, iontaobhaí eile de chuid an charthanais, seirbhísí comhairleoireachta freisin do dhaoine aonair a ndeachaigh an féinmharú i bhfeidhm orthu.

Ghlac Camilla agus Coileán páirt sa chruinniú de chuid na n-iontaobhaithe carthanais ar lena linn a pléadh an gá atá le comhairleoirí breise. Thaig siad seirbhísí comhairleoireachta a sholáthar don charthanais saor in aisce.

Cé nach n-iocfar le Camilla ná le Coileán as na seirbhísí comhairleoireachta a sholáthróidh siad, is amhlaidh go mbainfidh siad tairbhe as na huaireanta cleachtaidh a gheobhaidh siad. Beidh siad in ann na huaireanta sin a úsáid mar chuid dá gcreidiúnú cursa ansin.

Ár Measúnú

SAINAITHIN:

Is coinbhleacht phearsanta í seo. Mura bhfuil sé déanta acu cheana féin, ba cheart do Camilla agus do Choileán araon a leas a dhearbhú lena chuimsiú sa chlár leasanna.

Murar dhearbhaigh Camilla ná Coileán an leas, ba cheart d'aon duine a bhí ar an eolas faoin leas an tsaincheist a tharraingt anuas le hiontaobhaí carthanais. Mar mhalaire air sin, ba cheart don duine an tsaincheist a tharraingt anuas le rúnaí an bhoird iontaobhaithe carthanais, ar cheart dó an leas a dhearbhú do na hiontaobhaithe carthanais ansin.

BAINISTIGH:

Ba cheart do Camilla agus do Choileán iad féin a tharraingt amach as an gcuid den chruinniú ar lena linn a rinneadh plé ar na comhairleoirí de chuid Chluas Thuisceanach.

Murar tharraing Camilla ná Coileán iad féin amach as an gcuid ábhartha den chruinniú, ba cheart do na hiontaobhaithe carthanais eile iarraidh orthu déanamh amhlaidh.

Ba cheart do na hiontaobhaithe carthanais de chuid Chluas Thuisceanach breithniú a dhéanamh ar cé acu a chreidfeadh nó nach gcreidfeadh duine réasúnach, atá ar an eolas faoi leas Camilla agus Choileán, go mbeadh tionchar ag na leasanna sin ar an mbord.

Ba cheart do na hiontaobhaithe carthanais de chuid Chluas Thuisceanach gníomhú le barr leasa an charthanais.

Má chinneann na hiontaobhaithe carthanais de chuid Chluas Thuisceanach glacadh leis an tairiscint ó Camilla agus ó Choileán seirbhísí comhairleoireachta a sholáthar, ba cheart dóibh araon iad féin a tharraingt amach as aon chruinnithe amach anseo ina ndéanfar athbhreithniú nó plé ar na comhairleoirí de chuid Chluas Thuisceanach.

Mura dtarraingíonn Camilla agus Coileán iad féin amach as an gcuid ábhartha d'aon chruinniú amach anseo, ba cheart do na hiontaobhaithe carthanais eile iarraidh orthu déanamh amhlaidh.

TAIFEAD:

Ba cheart an doigh ar bhainistigh na hiontaobhaithe carthanais an choinbhleacht leasa a thaifeadadh i miontuairisci an chruinnithe agus i miontuairisci aon chruinnithe amach anseo ina ndéanfar athbhreithniú nó plé ar na comhairleoirí de chuid Chluas Thuisceanach.

06 Cás-Staidéar ‘Marthanas’

Cás Coinbhleachta

Tá Peadar ina iontaobhaí carthanais de chuid *Mharthanas*, ar líonra taighde agus tacaíochta ailse é. Chruinnigh an carthanas cuid mhór airgid thar an mbliaín seo a chuaigh thart agus is gá iniúchadh a dhéanamh ar a chuntais anois.

Tá Peadar ina chomhpháirtí i ngnólacht iniúchóireachta. Ag cruinniú de chuid na n-iontaobhaithe carthanais, rud ar fhreastail Peadar air, d'áitigh an cathaoirleach ar an mbord iontaobhaithe carthanais go diongbhálte go bhfuil gnólacht Pheadair conraithe chun an t-iniúchadh a dhéanamh.

Chinn na hiontaobhaithe carthanais gnólacht Pheadair a fhostú chun cuntais an charthanais a iniúchadh.

Ár Measúnú

SAINAITHIN:

Is coinbhleacht phearsanta í seo. Ba cheart do Pheadar a bhaint leis an ngnólacht a dhearbhú sa chlár leasanna agus ba cheart dó an bhaint sin a tharraingt anuas an athuair nuair a tháinig an tsaincheist chun cinn ag an gcuinniú de chuid na n-iontaobhaithe carthanais.

MANAGE:

Ba cheart do Pheadar diúltú dá ghnólacht a chur ar fáil don iniúchadh ar *Mharthanas* toisc gur cheart an t-iniúchadh a bheith neamhspleách. Tá coinbhleacht shoileir ann idir an dualgas atá ar Pheadar gníomhú le barr leasa an charthanais agus an cumas atá aige iniúchadh neamhspleách a dhéanamh.

De bharr chineál an iniúchta, ba cheart don bhord iontaobhaithe carthanais a éileamh go ndéanfadh gnólacht neamhspleách é. Ba cheart don bhord trí luachan ar a laghad a fháil freisin chun luach ar airgead agus, ar an mbealach sin, úsáid cheart sócmhainní carthanúla a chinntiú.

Má thugann gnólacht Pheadair luachan don obair, ba cheart do Pheadar é féin a bhaint den bhord iontaobhaithe carthanais.

TAIFEAD:

Ba cheart an dóigh ar bhainistigh na hiontaobhaithe carthanais an choinbhleacht leasa a thaifeadadh i miontuairisci an chruinnithe.

07 Cás-Staidéar **Cairde Clúmhacha'**

Conflict Scenario

Tá Diego ina iontaobhai carthanais de chuid *Cairde Clúmhacha*, ar ionad tarrthála madraí é. Úsáidtear teach Diego chun áit chónaithe a thabhairt do na madraí. Chinn Diego gnó a bhunú chun aire a thabhairt do mhadraí.

Chinn sé freisin an conchró a thóg *Cairde Clúmhacha* a úsáid chun áit chónaithe a thabhairt do na madraí a dtugann sé aire dóibh.

Níor dhearbaigh Diego aon choinbhleacht phearsanta do na hiontaobhaithe carthanais eile de chuid an charthanais.

Ár Measúnú

SAINAITHIN:

Is coinbhleacht phearsanta í seo. Ba cheart do Diego a ghnó nua a dhearbhú lena chuimsíú sa chlár leasanna, beag beann ar cé acu a rinneadh nó nach ndearnadh an nuashonrú sceidealta bliantúil cheana fén.

Ba cheart do Diego a dhearbhú go raibh sé ar intinn aige sócmhainní carthanúla a úsáid chun a thairbhe príobháidí.

Murar tharraing Diego an tsaincheist anuas, ba cheart d'aon duine a bhí ar an eolas faoin leas an tsaincheist a tharraingt anuas le hiontaobhai carthanais. Mar mhalaírt air sin, ba cheart don duine an tsaincheist a tharraingt anuas le rúnaí an bhoird iontaobhaithe carthanais, ar cheart dó an leas a dhearbhú do na hiontaobhaithe carthanais ansin.

BAINISTIGH:

Ba cheart do Diego é féin a tharraingt amach as aon phlé a rinne na hiontaobhaithe carthanais de chuid *Cairde Clúmhacha* ar a ghnó príobháideach nua.

Ba cheart do na hiontaobhaithe carthanais de chuid *Cairde Clúmhacha* a dheimhniú do Diego nach ceadmhach dó, in aon imthosca, sócmhainní carthanúla a úsáid dá ghnó féin – i.e. an conchró agus aon trealamh eile a cheannaigh *Cairde Clúmhacha* le haghaidh madraí tarrthála a chothabháil agus aire a thabhairt dóibh.

Mura nglacann Diego leis sin, ba cheart do na hiontaobhaithe carthanais de chuid *Cairde Clúmhacha* breithniú a dhéanamh ar an ionad tarrthála madraí a athlonnú.

Má ghlacann Diego leis sin, ba cheart do na hiontaobhaithe carthanais dearbhú a lorg amach anseo maidir leis an dóigh a mbíonn a ghnó á reáchtáil ag Diego gan sócmhainní carthanúla a úsáid.

TAIFEAD:

Ba cheart an dóigh ar bhainistigh na hiontaobhaithe carthanais an choinbhleacht leasa a thaifeadadh i miontuairiscí an chruiinnithe.

08 Cás-Staidéar ‘Dréim’

Cás Coinbhleachta

Bunaíodh *Dréim* chun cabhrú le tuismitheoirí a bhfuil neamhord géiniteach annamh ar leith ar a leanáí. Is feidir leis an neamhord sin a bheith ina chúis le cineálacha éagsúla míchumais.

Tá Máire ina hiontaobhaí carthanais agus tá an tinneas ar leanbh aici.

Bhí *Dréim* i dtrioblóid airgeadais agus, mura bhféadfaí coigiltí suntasacha a dhéanamh, bheadh fíorbhaol ann go mbeadh air dúnadh.

Chinn an bord iontaobhaithe carthanais ar *Dhréim* an líon laethanta clinic do gach leanbh a laghdú ó cheithre lá go dhá lá.

Mar gheall ar an mbaint mhothúchánach a bhí aici agus ar an tionchar a d'fhéadfadh a bheith ag an laghdú sin ar a leanbh, d'áitigh Máire go diongbháilte go n-aimseodh na hiontaobhaithe carthanais de chuid *Dhréim* bealaí eile ina bhféadfaí coigiltí a dhéanamh seachas uaireanta clinic a laghdú.

Ní raibh na hiontaobhaithe carthanais in ann teacht ar chomhaontú ar an mbealach chun cinn.

Ba ghá do *Dhréim* dúnadh an mhí ina dhiaidh sin, rud a d'fhág gur cailleadh an chuid mhór acmhainní ríthábhachtacha ar ghnách leis an gcarthanas a sholáthar dá lán tairbhithe agus dá dteaghfhach.

Ár Measúnú

SAINAITHIN:

Is coinbhleacht phearsanta í seo. Mura raibh sé déanta aici cheana féin, ba cheart do Mháire a dhearbhú go raibh a leanbh i measc na dtairbhithe de chuid *Dhréim* agus ba cheart di an leas sin a chuimsiú sa chlár leasanna. Ba cheart do Mháire an leas sin a tharraingt anuas an athuair nuair a tháinig an tsaincheist chun cinn ag an gcruiinniú de chuid na n-iontaobhaithe carthanais maidir le stádas airgeadais *Dhréim*.

Murar tharraing Máire an leas anuas, ba cheart don Rúnaí a mbeadh teacht aige/aici ar an gclár leasanna an tsaincheist a tharraingt anuas. Ina éagmas sin, ba cheart d'aon duine a bhí ar an eolas faoin leas an tsaincheist a tharraingt anuas le hiontaobhaí carthanais. Mar mhalaire air sin, ba cheart don duine an tsaincheist a tharraingt anuas le rúnaí an bhoird iontaobhaithe carthanais, ar cheart dó an leas a dhearbhú do na hiontaobhaithe carthanais ansin.

BAINISTIGH:

Mar iontaobhaí carthanais, ba cheart do Mháire ciintí a dhéanamh agus gníomhú le barr leasa *Dhréim*. Cé go mbíonn na ciintí sin deacair uaireanta, ní mór iad a dhéanamh le barr leasa an charthanais.

Ba cheart do Mháire í féin a tharraingt amach as páirt a ghlacadh sa díospóireacht nó sa chinnteoireacht maidir le todhchaí airgeadais *Dhréim*, i gcás gur bhain an méid sin le nithe a rachadh i bhfeidhm go díreach ar a leanbh mar thairbhí de chuid an charthanais.

Ba cheart do na hiontaobhaithe carthanais de chuid *Dhréim* bheith ar an eolas go hiomlán faoina staid airgeadais reatha agus faoi cé chomh fada agus a d'fhéadfadh sé leanúint ag oibriú.

Ba cheart do na hiontaobhaithe carthanais breithniú a dhéanamh ar na roghanna inmharthana uile a chumasódh do *Dhréim* leanúint ag oibriú agus ba cheart dóibh na ciintí riachtanacha a dhéanamh le barr leasa an charthanais, d'ainneoin gur chinntí deacra iad sin.

Mura mbeifí in ann teacht ar chomhaontú, ba cheart ciintí le barr leasa an charthanais a dhéanamh trí vóta a reáchtáil.

TAIFEAD:

Ba cheart an dóigh ar bhainistigh na hiontaobhaithe carthanais an choinbhleacht leasa agus an dóigh a ndearnadh na ciintí le barr leasa an charthanais a thaifeadadh i miontuairiscí an chruinnithe.

09 Cás-Staidéar ‘Temenos’

Cás Coinbhleachta

Bunaíodh Temenos chun tithíocht shealadach agus éigeandála a sholáthar do dhaoine aonair, do lánúineacha agus do theaghlaigh gan dídean.

Tá an carthanas tar éis cistíu suntasach a fháil agus tá méadú tagtha ar a thionchar ar fud na hÉireann dá bharr.

Mar thoradh ar an bhfás an-tapa sin, chinn na hiontaobhaithe carthanais de chuid Temenos foireann bhainistíochta a bhunú, rud a chumseodh Príomhfheidhmeannach agus ailtire/bainisteoir tionscadal.

Tá Seán ina iontaobhai carthanais de chuid Temenos agus tá Donna, a iníon, ina haitlire cáilithe. D'oibrigh sí ar thionscadal pleanála baile le déanaí do ghnólacht a bhí conraithe ag rialtas na hlorua, ar thionscadal é ar éirigh go geal leis.

Thug Seán fógra do Donna faoin bholúnas sular fógraíodh é agus mhol sé di CV a ullmhú.

Rinne Donna iarratas ar an bpost a luaithe a fógraíodh é.

Rinne Seán plé ar iarratas a iníne leo sin a raibh baint acu leis an gcarthanas agus ghlac sé páirt sna cruinnithe de chuid an bhoird iontaobhaithe carthanais ar lena linn a pléadh an próiseas le haghaidh ailtire/bainisteoir tionscadal a earcú.

Ár Measúnú

SAINAITHIN:

Is coinbhleacht ceapacháin í seo. Ba cheart do Sheán a leas a dhearbhú do na hiontaobhaithe carthanais eile (laistigh de chruinniú nó lasmuigh de) a luaithe a chuir Donna iarratas isteach ar an bpost mar ailtire/bainisteoir tionscadal.

Murar tharraing Seán an tsaincheist anuas, ba cheart d'aon duine a bhí ar an eolas faoin leas an tsaincheist a tharraingt anuas le hiontaobhai carthanais. Mar mhalaire air sin, ba cheart don duine an tsaincheist a tharraingt anuas le rúnaí an bhoird iontaobhaithe carthanais, ar cheart dó an leas a dhearbhú do na hiontaobhaithe carthanais ansin.

BAINISTIGH:

Ba cheart do Sheán é féin a tharraingt amach as an gcuid den chruinniú ar lena linn a rinneadh plé ar an bpróiseas le haghaidh ailtire/bainisteoir tionscadal a earcú. Níor cheart do Sheán aon bhaint a bheith aige le haon ghné den phróiseas earcaíochta, laistigh de chruinniú nó lasmuigh de. Ós rud é nár tharraing Caoimhín é féin amach as an gcuid ábhartha den chruinniú, ba cheart do na hiontaobhaithe carthanais eile iarraidh air déanamh amhlaidh.

Ba cheart don bhord iontaobhaithe carthanais ar Temenos próiseas cóir earcaíochta a reáchtáil, rud ina ndéanfar measúnú ar gach iarratas ar bhonn fiúntais agus ar fheidhmíocht an iarratasóra ag agallamh iomaíoch. Ba cheart an post a thairiscint don iarrthóir is oiriúnaí don phost mar ailtire/bainisteoir tionscadal.

Más rud é go mbeidh Donna ar an iarratasóir is fearr, chabhródh an próiseas sin leis an mbord iontaobhaithe carthanais breithniú a dhéanamh ar cé acu a chreidfeadh nó nach gcreidfeadh duine réasúnach, atá ar an eolas faoi leas Sheáin, go mbeadh tionchar ag an leas sin ar an mbord. Más rud é go dtairgfear an post do Donna agus go nglacfaidh sí leis, ba cheart do Donna agus do Sheán araon a gcaidreamh a dhearbhú ar an gclár leasanna.

Ba cheart do Sheán é féin a tharraingt amach as an gcuid ábhartha d'aon chruinnithe amach anseo ina ndéanfar athbhreithniú ar fheidhmíocht Donna nó ina ndéanfar plé ar shaincheisteanna a bhaineann lena feidhmíocht, lena n-áirítear an tuarastal a athbhreithniú agus élimh thaistil agus chothaithe a cheadú. Mura dtarraingíonn Seán é féin amach as an gcuid ábhartha d'aon chruinniú amach anseo, ba cheart do na hiontaobhaithe carthanais eile iarraidh air déanamh amhlaidh.

TAIFEAD:

Ba cheart an dóigh ar bhainistigh na hiontaobhaithe carthanais an choinbhleacht leasa a thaifeadadh i miontuairisci an chruinnithe agus i miontuairisci aon chruinnithe amach anseo ina ndéanfar athbhreithniú nó plé ar phost Donna.

10 Cás-Staidéar**Leanaí na nAingeal' agus 'Dathanna Faiseanta'****Cás Coinbhleachta**

Tá Marius ar an mbord ar dhá charthanas: *Leanaí na nAingeal*, ar carthanas é a úsáideann teiripe ealaíne chun cabhrú le leanaí a bhfuil daoine muinteartha leo cailte, agus *Dathanna Faiseanta*, ar grúpa ealaíne agus deartha é d'aosaigh óga faoi mhíbhuntáiste. Rinne an dá charthanas iarratas ar dheontas óna nÚdarás Áitiúil.

Ní raibh ach deontas amháin ar fáil.

Ghlac Marius páirt sna cruinnithe de chuid an bhoird iontaobhaithe carthanais ar an dá charthanas ar lena linn a pléadh na hiarratais ar dheontas.

Ár Measúnú**SAINAITHIN:**

Is coinbhleacht ceapachán í seo. Ba cheart do Marius a leas i ngach carthanas a dhearbhú ar an gclár leasanna don dá charthanas. Ba cheart do Marius an leas a tharraingt anuas an athuair a luaithe a tháinig an tsaincheist chun cinn ag an gcrúinniú de chuid na n-iontaobhaithe carthanais ar gach carthanas.

Murar tharraing Marius an leas anuas, ba cheart do Rúnaí gach carthanas a mbeadh teacht aige/aici ar an gclár leasanna lena mbaineann an tsaincheist a tharraingt anuas. Ina éagmás sin, ba cheart d'aon iontaobhaí carthanais a bhí ar an eolas faoin leas an tsaincheist a tharraingt anuas.

BAINISTIGH:

Ba cheart do Marius é féin a tharraingt amach as an gcuid den chruinniú ar lena linn a phléigh an dá charthanas an t-iarratas ar dheontas nó an próiseas iarratais ar dheontas.

Murar tharraing Marius é féin amach as an gcuid ábhartha den chruinniú, ba cheart do na hiontaobhaithe carthanais eile iarraidh air déanamh amhlaidh.

Níor cheart do Marius aon bhaint a bheith aige le haon ghné den phróiseas iarratais ar dheontas, laistigh de chruinniú nó lasmuigh de, ag ceachtar carthanas.

Mar gheall ar chineál na coinbhleachta a tháinig chun cinn, ba cheart do Marius a bhreithniú cé acu is ceart nó nach ceart dó leanúint le fónamh ar an mbord ar an dá charthanas.

TAIFEAD:

Ba cheart an dóigh ar bhainistigh na hiontaobhaithe carthanais an choinbhleacht leasa a thaifeadadh i miontuairisci na gcrúinnithe de chuid an dá charthanas.

Uimhir Thagartha an Doiciméid CE GLS 8.2.1 004 Rev 000

An Rialálaí Carthanas
3 Duga Sheoirse
An Láirionad Seirbhísí Airgeadais
Idirnáisiúnta
Baile Átha Cliath 1
D01 X5X0
Teileafón: 01 633 1500

www.charitiesregulator.ie

© An Rialálaí Carthanas 2018